

Δευτέρα 23/3/2020

Για τη μικρή Σάμα (2019)

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΣΑΜΑ – FOR SAMA

Σκηνοθεσία – Σενάριο : Γουσάντ Αλ-Κατέμπ, Έντουαρντ Γουότς.

Ηθοποιοί: Χάμζα Αλ-Κατέμπ, Σάμα Αλ-Κατέμπ, Γουσάντ Αλ-Κατέμπ.

Φωτογραφία: Γουσάντ Αλ-Κατέμπ.

Μοντάζ: Κλόε Λαμπούρν, Σιμόν ΜακΜαχόν

Μουσική: Ναϊνίτα Ντεσάι

Χώρα: Συρία, Ηνωμένο Βασίλειο (Εγχρωμη)

Διάρκεια: 100'

Πρώτη προβολή: 6.00 μ.μ.

Δεύτερη προβολή: 8.15 μ.μ.

Τρίτη προβολή: 10.30 μ.μ.

Διακρίσεις: 33 Βραβεία και 24 Υποψηφιότητες

-Bergen International Film Festival 2019, 1ο Βραβείο

-Biografilm Festival 2019, 2 Βραβεία, Κοινού και Βραβείο

Καλύτερης ταινίας

-British Independent Film Awards 2019 Βραβείο Μοντάζ

-Cannes Film Festival 2019, Βραβείο Golden Eye.

-Carthage Film Festival 2019, Βραβείο στη σκηνοθεσία

-Cinema Eye Honors Awards, US 2020, Βραβείο στις «Αλη-σμόνητες» Hamza Al-Kahateab και Waad Al-Khateab.

-Durban International Film Festival 2019, Βραβείο Καλύτερου Ντοκιμαντέρ

-Film Club's The Lost Weekend 2019, Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας σε Ντοκιμαντέρ

-Galway Film Fleadh 2019, Βραβείο για τα «Ανθρώπινα Δικαιώματα»

-Gimli Film Festival 2019, Μέγα Βραβείο της Επιτροπής, «Τα καλύτερα του Φεστιβάλ».

-Guanajuato International Film Festival 2019, Βραβείο Κα-λύτερου Ντοκιμαντέρ

-Hamptons International Film Festival 2019, Καλύτερη ταινία

-Hot Docs Canadian International Documentary Festival 2019, Ειδικό Βραβείο Επιτροπής, για Ντοκιμαντέρ

-International Cinematographers' Film Festival Manaki Brothers 2019, Βραβείο Δήμου Bitola, Καλύτερο Ντοκιμ.

-International Documentary Association 2019, Βραβείου "Courage Under Fire".

-Lighthouse International Film Festival 2019, Βραβείο Κοινού
 -Milwaukee Film Festival 2019, 2 Βραβεία Κριτών για Καλύτερο Ντοκιμαντέρ.
 -Minneapolis St. Paul International Film Festival 2019, Βραβείο Κοινού
 -Munich Film Festival 2019, Βραβείο Κοινού
 -Nantucket Film Festival 2019, Βραβείο «Τα καλύτερα του Φεστιβάλ» Ντοκιμαντέρ
 -Newport Beach Film Festival 2019, Βραβείο Κριτών Καλύτερου Ντοκιμαντέρ.
 -Odessa International Film Festival 2019, Βραβείο-Ειδική Μνεία Επιτροπής
 -Quebec City International Film Festival 2019, Βραβείο-Ειδική Μνεία Επιτροπής.
 -RiverRun International Film Festival 2019, Βραβείο Επιτροπής Καλύτερης ταινίας ντοκιμαντέρ.
 -Sheffield International Documentary Festival 2019, 2 Βραβεία, Κοινού και Μέγα Βραβείο Επιτροπής.
 -SXSW Film Festival 2019, 2 Βραβεία, Κοινού και SXSW Μέγα Βραβείο Επιτροπής
 -Telluride Mountainfilm Festival 2019, (Βραβείο)
 -Traverse City Film Festival 2019, Μέγα Βραβείο Καλύτερης Ταινίας
 -VC FilmFest - Los Angeles Asian Pacific Film Festival 2019, Μέγα Βραβείο Επιτροπής, Καλύτερου Ντοκιμαντέρ.

Κάννες 2019: «For Sama» - Ετσι ήταν η ζωή στο Χαλέπι, καθώς έπαυε να υπάρχει.

Κάννες 2019: «For Sama», η ζωή γεννιέται όταν πεθαίνει το Χαλέπι.

Μια επιστολή αγάπης και ένα από τα σκληρότερα ντοκουμέντα της εποχής μας.

Το ντοκιμαντέρ της Γουαάντ Αλ-Κατέμπ και του Έντουαρντ Γουότς δεν είναι μια ταινία για τον πόλεμο στη Συρία.

Η Γουαάντ Αλ-Κατέμπ συνυπογράφει, μαζί με τον Έντουαρντ Γουότς, το ντοκιμαντέρ «For Sama» που έκανε την πρεμιέρα του στο Ένα Κάποιο Βλέμμα του Φεστιβάλ Καννών όπου και βραβεύτηκε, ενώ έχει ήδη τιμηθεί με δεκάδες (33) βραβεία.

Η ταινία είναι, στην ουσία, η ιστορία της ίδιας της Γουαάντ: το πώς βίωσε τις σημαντικές στιγμές της ζωής της στη Συρία, στο εμπόλεμο Χαλέπι. **Μια «επιστολή αγάπης»** από μια μητέρα στην κόρη της, ένα επικό ταξίδι στη γυναικεία αντίληψη του πολέμου, το ντοκιμαντέρ αφηγείται τη ζωή της Γουαάντ για πέντε χρόνια στο Χαλέπι, καθώς εκείνη ερωτεύεται, παντρεύεται και γεννά τη Σάμα, την κόρη της, ενώ γύρω της ο κόσμος κυριολεκτικά ισοπεδώνεται βίαια. Η κάμερά της αποτυπώνει ταυτόχρονα την απώλεια, τη χαρά, τη θυσία, το μοιραίο δίλημμα του να μείνεις ή να φύγεις. Ένα σκηνοθετικό ντεμπούτο στο μεγάλο μήκος ντοκιμαντέρ, που δεν θα μπορούσε να είναι πιο πηγαίο, πιο αληθινό και πιο θαρραλέο. Η ταινία που μόλις κυκλοφόρησε, προκαλεί τη βαθύτερη συγκίνηση, χωρίς καν να προσπαθεί.

Η Γουαάντ αλ-Κατέμπ ήταν ένα κορίτσι που, γύρω στο 2015, εγκατέλειψε τη ζωή της και την οικογένειά της στην επαρχία της Συρίας και πήγε στο Χαλέπι για να σπουδάσει. Είχε μια βιντεοκάμερα και της άρεσε να τραβά υλικό: τους φίλους της, την πόλη. Την επανάσταση κατά του καθεστώτος του Μπασάρ αλ-Ασάντ, παράπλευρη δράση της Αραβικής Άνοιξης, στην οποία πήρε μέρος με σθένος και νεανικό ενθουσιασμό.

Ωστόσο άρχισαν να πέφτουν οι βόμβες στο Χαλέπι. Η αλ-Κατέμπ εξακολούθησε να τραβάει υλικό. Τον νεαρό γιατρό-ακτιβιστή Χαζάμ που προσέφερε τις υπηρεσίες του με αυτοθυσία, τον οποίο ερωτεύτηκε και παντρεύτηκε. Τη γέννηση της πρώτης τους κόρης, της Σάμα, που σημαίνει «ουρανός». Το αίμα και τα πτώματα, τις ρωσικές βόμβες, την ισοπέδωση του πρώτου τους σπιτιού, τη μετεγκατάστασή τους μέσα στο τελευταίο νοσοκομείο που απέμεινε στο Χαλέπι, εκείνο που δεν θα έπεφτε, ώσπου έπεσε. Τους φίλους τους που όλο και λιγοστεύουν, τα παιδιά, εξάχρονα κι επτάχρονα, που φέρνουν στο νοσοκομείο ετοιμοθάνατα τα μικρά αδελφία τους, μια και οι γονείς έχουν ήδη εκλείψει. Και την πόλη, σε πανοραμική θέα, καθώς, μήνα με το μήνα, τα κτίρια αρχίζουν κι εξαφανίζονται.

Αυτό το υλικό, από τις πρώτες διαδηλώσεις στο Χαλέπι πριν τον εμφύλιο, ως την εκκένωσή του στο τέλος του 2016, η Γουαάντ αλ-Κατέμπ, με τη συνεργασία του βραβευμένου με Emmy Βρετανού Έντουαρντ Γουότς, μόνταρε σ' ένα ντοκιμαντέρ μιάμιση ώρες, το οποίο προβλήθηκε, παρουσία τους, στο Φεστιβάλ Καννών ως Ειδική Προβολή, έχοντας ήδη προβληθεί και βραβευτεί στο SXSW και στα Hot Docs. Εκεί, ο αλ-Κατέμπ κι ο Γουότς έχουν φέρει και τη σκηνοθετική τους «παρέμβαση». Η δράση εκτυλίσσεται σε παιχνίδια του χρόνου, πισωγυρίσματα και flash backs, προκειμένου η αίσθηση της ξαφνικής απώλειας ανθρώπων και μιας ολόκληρης πόλης-χώρας-πολιτισμού. Κάποιος που δεν έχει παρακολουθήσει τον εμφύλιο της Συρίας, χάνει τον ιστορικό ειρμό - μικρό τίμημα, η κεντρική ιδέα δεν αλλάζει.

Εκτός από τις μονταζακές επιλογές, η αλ-Κατέμπ επιλέγει να έχει σε όλη τη διάρκεια της ταινίας ένα δικό της voice-over. Είναι ένα κείμενο γραμμένο αφοδού έχουν φύγει από το Χαλέπι, ένα νοερό γράμμα στη μικρή της κόρη, τη Σάμα, όπου της περιγράφει το υπόβαθρο όσων συμβαίνουν, μοιράζεται μαζί της φόβους αλλά και χαρές στην προσωπική της ζωή, μνημονεύει ανθρώπους και συμβάντα, αλλά και απολογείται που, τελικά και κατ' ανάγκη, την απομάκρυνε από την πόλη που ήταν η πατρίδα τους. Με τον τρόπο αυτό, η ταινία ασφαλώς γίνεται συναισθηματικά χειριστική, συνειδητά φορτισμένη, μελοδραματική - μικρό τίμημα, η κεντρική ιδέα δεν αλλάζει.

Η αξία του «For Sama» δεν είναι τόσο κινηματογραφική, όσο ιστορική. Είναι το πρώτο «επίσημο» ντοκουμέντο από τη Συρία που δείχνει όχι τον πόλεμο και το θάνατο μόνο, αλλά και τη ζωή ακριβώς πριν. Που μεταφέρει με ακρίβεια και πιστότητα, όχι μόνο τη βίαιη πανωλεθρία, αλλά και τα ρεαλιστικά αισθήματα των ανθρώπων όσο την έβλεπαν να συμβαίνει: την έκπληξη, τον τρόμο, την, τελικά, αναγκαστική αφομοίωση της φρίκης. Μέσα σε όλα τα απίστευτα που βλέπει κανείς στην ταινία, μια φράση της αλ-Κατέμπ στην αρχή των βομβαρδισμών δεν ξεπερνιέται ώρες μετά τη θέασή της: Πώς μπορεί ο υπόλοιπος κόσμος να το αφήνει να συμβαίνει αυτό; Πατί η ιστορία είναι πολύ πρόσφατη, ακόμα και τρέχουσα και όλοι τη σχολιάσαμε και λίγοι ασχολήθηκαν με έναν κόσμο που ισοπεδώθηκε. Μεγάλο τίμημα και δεν αλλάζει.

ΛΗΔΑ ΓΑΛΑΝΟΥ

WAAD AL-KHATEAB

Η ταινία For Sama, είναι η πρώτη της ταινία.

EDWARD WATTS

Φιλμογραφία: 2015-2019 Frontline (TV Series doc), 2019 For Sama (Doc.), 2018 Oksijan (Short), 2016 Spécial investigation (TV Series doc.), 2012-2015 Dispatches (TV Series doc.), 2015 The Mega Brothel (TV Movie doc.), 2014 Welcome to Rio (TV Mini-Series), 2012 This World: Norway's Massacre (TV Series doc.), 2011 Secret Pakistan (TV Series doc.), 2007-2011 Unreported World (TV Series doc.)